

VYTAUTAS ŠILAS APIE MAŽOSIOS LIETUVOS (PRŪSŲ LIETUVOS) TAUTINĘ TARYBĄ

Vos Vokietijos vyriausybė su Antantės (Santarvės) valstybėmis 1918 m. lapkričio 11 d. Kompjene (pranc. Compiègne) pasirašė paliaubas, lapkričio 14 d. klaipėdiškė Lietuviška Ceitunga jau kreipėsi į lietuvininkus:

„Rodos, negali būti jokios abejonės, kad mes, lietuviai, priklausome prie Lietuvos. Niekas neprivalo dabar bijotės išreikšti aiškiai, kad jis nori būti Lietuvos pilietis“.

Naudodamasi neaiškia vidaus situacija, Mažosios Lietuvos „Birutės“ draugijos aktyvistai - Martynas Jankus, Erdmonas Simonaitis ir Jonas Vanagaitis - išleido politinį atsišaukimą Lietuvininkai, pabuskit ir į Tilžę 1918 m. lapkričio 15 d. sukviėtė aplinkinių Mažosios Lietuvos valsčių atstovus. Jie išsirinko Mažosios Lietuvos (Prūsų Lietuvos) tautinę tarybą, o ši savo ruožtu - trijų žmonių darbo prezidiumą: teismo vertėją, Tilžės lietuvių klubo pirmininką E. Simonaitį, teisininką Viktorą Gailių ir „Birutės“ draugijos pirmininką žurnalistą Joną Vanagaitį. Šie ir sukviėtė lapkričio 30 d. Tilžės Aktą priėmusį Mažosios Lietuvos tautinės tarybos posėdį.

Vytautas Šilas, „Tilžės akto istorinė prasmė“, in: *Mažoji Lietuva: lietuvininkų kovos*, [sudarė Vytautas Šilas], Vilnius: Andrena, 2010, p. 70.